

Il lobbying dals cussegliers naziunals sin in'egliada

■ (rtr) In cusseglier naziunal ha l'intras l'auter otg mandats extraparlamentaris – en uniuns, fundaziuns u interpresas privatas. Quels giogan ina rolla betg nunimpurtanta tar il metter temas en il parlament. En lur lavur en chasa federala na vegnan parlamentaris betg mo influenzads da lur cudesch da partida. Dasperas han els er anc mandats en instituziuns ed interpresas – uschenumnads lioms d'interess, ch'els ston declerar tar lur entrada en il parlament e ch'els ston actualisar mintg'onn. In register public dals servetschs dal parlament dat bain scleriment, ha dentant foras. Quai conferma *Otto Hostettler*, co-president da l'uniun «Lobbywatch.ch» che ha per finamira da far pli transparenta la lavur da lobi en chasa federala.

Ina banca da datas complessiva

Davos il num setg «Lioms d'interess» sa zuppan mandats publics sco privats, en uffizi d'onur e pajads – en uniuns, fundaziuns u interpresas. SRF ha armonisà ensemen cun RTS il register public cun ulteriuras datas. Plinavant èn vegnidas examinadas las intervenziuns inoltradas – moziuns e postulats – da la legislatura currenta.

Ils specialists en chasa federala

Tut tenor lur mandats han intgins parlamentaris in champ spezial fitg stretg en il qual els èn activs. *Ruth Humbel* (pcd, AG) per exempel sa fatschenta en sias intervenziuns oravant tut cun in champ – il sector da la sanadad. Ella n'è betg mo en il cussegl d'administraziun da la cassa da malsauns Concordia e da duas clinicas privatas, ella è era commembra en numerus cussegls da fundaziun. Uschia per exempel da la Fundaziun per la perscrutaziun clinica dal cancer u da l'Academia svizra per chiropratica. Cun 24 intervenziuns durant la legislatura currenta tutgia ella tranter las parlamentarias las pli lavurusas: «Che jau ses en il cussegl d'administraziun d'ina cassa da malsauns na munta anc ditg betg che jau politisesch exclusivamain en il senn da las cassas. Jau hai era schon fatg intervenziuns che na cunvegnavan betg a las cassas da malsauns.» En il sector da sanadad giaja quai ad ella oravant tut per fairness, solidaritad e l'atgna responsabladad.

Medemamain diligenta cun 26 moziuns e postulats è *Bea Heim* (ps, SO). Era tar ella correspunda la schelta da temas da las intervenziuns per la pli gronda part a ses lioms d'interess. Heim è per exempel presidenta da la suprastanza dal

«Spital Club Solothurn». Sin dumonda di ella: «Mo cun in grond dumber dad intervenziuns ha jau finalmain pudì dar schlantsch a la protecciun dal pazient.» Las intervenziuns en il sector da sanadad na sajan plinavant betg ina conseguenza da ses mandats. Anzi: Ella saja vegnida dumandada dad organisaziuns pervi da sia lavur politica.

Grondas differenzas tranter las partidas

Il record dal dumber da lioms d'interess declerads ha *Kurt Fluri* (pld, SO). El ha funcziuns en 33 organisaziuns ordaifer da la chasa federala – tranter auter sco president d'in provedider d'energia u sco commember da la direzziun da Pro Natura Soloturn. Il politicher da professiun manegia tar quai: Primo sajan fitg blers mandats senza salari, secundo na saja quai da princip nagut negativ da defender interess economics per la bainstanza dal pajais. Cun surproporzionalmain blers lioms d'interess è Fluri tar la pld en buna cumpagnia. Ils cussegliers naziunals da sia partida han l'intras l'auter da quai dad 11 mandats extraparlamentaris. Gist suenter vegnan ils politichers da la pcd. Da l'autra vart da la rangaziun stat-tan ils verds (Partida ecologica svizra pes) cun strusch sis mandats en media.

Auter sa preschenta la situaziun cun il dumber dad intervenziuns: Ils politichers da la pcd èn qua cun da quai dad 11 moziuns e postulats ils pli activs, suandads dals politichers da la ps cun var nov. Ina da quels è *Susanne Leutenegger Oberholzer* (ps, BL). Cun 31 moziuns e postulats è ella a la testa – era tar las autras intervenziuns e dumondas en il cussegl naziunal.

Detg interessant è ch'ils politichers da la pld inolteschan, malgrà ils blers lioms, en media las pli paucas intervenziuns – da quai da sis en la legislatura currenta. Igl è lura era sa mussà ch'i na dat nagin connex tranter il dumber da mandats ed il dumber d'intervenziuns. La tesa che politichers cun blers lioms d'interess sajan politicamain spezialmain activs na po pia betg vegnir confermada – quai almain ord vista statistica.

Ins po tuttina vesair inqual muster. Cussegliers naziunals che s'engaschan en il sector da sanadad èn per lunsch ils pli activs. Da 43 da tals han almain 23 inoltrà ina intervenziun en quest champ. Questa debatta è uschia era dominada – dapli ch'auters temas – da specialists. Tut en tut èn 54% da las 210 intervenziuns en dumondas da sanadad vegnidas inoltradas da parlamentaris che han in connex cun il sector. Da quels èn var in terz

medis. Sumeigliant sa mussa la situaziun en ils secturs energia ed agricultura: Era qua vegnan inoltradas las intervenziuns da parlamentaris che han connexs persunals u professionals cun il tema – e quai pli ferm ch'è en auters champs.

Metodica

RTS ha survegnì da Smartvote ina glista da tuttas intervenziuns (moziuns e postulats) en il cussegl naziunal da la legislatura actuala, uschia sco ellas vegnan publicadas sin la pagina dals servetschs dal parlament. Ils servetschs dal parlament categoriseschan gia las intervenziuns. La categoria «cassas da malsauns» è vegnida agiuntada a maun. Ina intervenziun po cumparair en pliras categorias. Il parlament publicgescha medemamain ina glista dals lioms d'interess declerads dals parlamentaris dal cussegl naziunal e dals chantuns sez. Lez ston vegnir inditgads en ritmus annual e tar l'entrada en uffizi. Cun quai che la glista dals lioms d'interess n'è per part betg cumpletta ha RTS consultà supplementarmain la banca da datas da la plattafurma Monetas che cuntegn infurmaziuns dal register da commerzi (en collavuraziun cun *Stefano Puddu* e *Martin Péclat*, Universitad da Neuchâtel). Ils lioms d'interess èn vegnids categorisads dad RTS a maun.